

Kommunledningsförvaltningen

Mål- och resursplan 2023 med planår 2024-2025

Dokumenttyp Mål- och resursplan	Diarienummer KS 2022/52	Datum för beslut 2022-11-28	Version -
Beslutsinstans Kommunfullmäktige	Dokumentansvarig Ledning och innovation	Ansvarig för uppföljning Verksamhetsutvecklare	Reviderad -
Dokumentet gäller 2023-12-31			

Innehållsförteckning

1	Majoritetens inledning	4
1.1	Prioriteringar och särskilda uppdrag	5
1.1.1	Kompetensförsörjning.....	5
1.1.2	Barn och unga.....	5
1.1.3	Välfärd	5
1.1.4	Arbetsmarknad och samhällsutveckling.....	6
1.1.5	Energi och klimat.....	7
2	Kommunen i sammandrag	8
2.1	Organisation	8
2.2	Fem år i sammandrag.....	9
2.3	Fördelning av budget 2023.....	9
3	Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten ..	10
3.1	Planering	10
3.1.1	Mål- och resursplan.....	10
3.1.2	Nämndernas verksamhetsplanering	10
3.2	Verksamhetsuppföljning	11
3.2.1	Löpande rapportering	11
3.3	Kommunens målstyrning.....	12
3.3.1	Mål- och styrkedja.....	13
3.3.2	Vision	13
3.3.3	Agenda 2030.....	13
3.3.4	Politiskt prioriterade områden.....	14
3.3.5	Perspektiv.....	14
3.3.6	Perspektiv Kramforsbon	14
3.3.7	Perspektiv medarbetare.....	15
3.3.8	Perspektiv ekonomi.....	15
3.3.9	Finansiellt mål för kommunkoncernen	16
3.4	Bedömning av god ekonomisk hushållning	16
4	Kommunens ekonomi	16
4.1	Ekonomiska förutsättningar och förväntad utveckling	16
4.2	Finansiell analys av budget.....	17
4.3	Resultatbudget	22
4.4	Balansbudget (miljoner kronor)	23
4.5	Kassaflödesanalys (miljoner kronor)	24
4.6	Driftsredovisning	25
4.7	Investeringar	26
5	Kommunens nämnder och verksamhet	28

5.1	Välfrädsnämnden	28
5.1.1	Mål från kommunfullmäktige samt särskilda uppdrag	28
5.1.2	Nettoram	28
5.1.3	Investeringar	28
5.2	Bildningsnämnden.....	28
5.2.1	Uppdraget	28
5.2.2	Mål från kommunfullmäktige.....	29
5.2.3	Nettoram	29
5.2.4	Investeringar	29
5.3	Produktionsnämnden.....	29
5.3.1	Uppdraget	29
5.3.2	Mål från kommunfullmäktige.....	29
5.3.3	Nettoram	30
5.3.4	Investeringar	30
5.4	Kommunstyrelsen	30
5.4.1	Uppdraget	30
5.4.2	Mål från kommunfullmäktige.....	30
5.4.3	Nettoram	30
5.4.4	Investeringar	31
5.5	Överförmyndarnämnden	31
5.5.1	Uppdraget	31
5.5.2	Nettoram	31
5.6	Revisionen	31
5.6.1	Nettoram	32

1 Majoritetens inledning

Efter att större delen av 2022 förflutit har vi gått igenom ytterligare en tuff fas av Corona-pandemin och påverkats av förändringarna i omvärlden.

I flera av våra verksamheter arbetar man fortfarande för att trygga våra sköraste medborgare undan konsekvenserna av pandemin. Samtidigt har det ryska anfallskriget mot Ukraina lett till en flyktingvåg i Europa och att vårt nationella säkerhetspolitiska läge förändrats drastiskt. I Kramfors har vi tagit emot över 100 ukrainska flyktingar. Det är rätt och riktigt. Civilsamhället har nu ännu en gång ställt upp för att möjliggöra ett gott mottagande av de ukrainska flyktingarna. Det finns stora utmaningar i vår kommun, men det är också viktigt att komma ihåg vilken kraft det finns i hela Kramfors. Utöver ett starkt civilsamhälle har vi också vår egen personal som under pandemin visat flexibilitet, ansvarstagande och kreativitet för att uppdraget ska kunna fullgöras på bästa sätt. Det lokala näringslivet består av små och medelstora företag som i allt högre utsträckning samarbetar med varandra och med kommunen för att vi ska kunna få nya företag och fler arbetstillfällen. Det finns gott om anledningar att känna stolthet över vår kommun.

Medan kriget pågår har även inflationen ökat och en mer allmän ekonomisk oro börjat sprida sig. Det är oroliga tider och det är av yttersta vikt att vi prioriterar våra gemensamma resurser på rätt sätt. Det kan i detta sammanhang vara bra att påminna om att vi har kommunal verksamhet i hela kommunen: förskolor på 13 orter, grundskolor på sju orter, gymnasieskola på tre orter, vuxenutbildning på två orter, 41 tillagnings- och serveringskök och sju hemtjänstgrupper på olika orter. Kommunens verksamhet är till för alla medborgare och det finns livskraft i hela vår kommun.

För den politiska majoriteten är det fortsatt viktigt att satsa på medel till ortsutveckling, förbättrat stöd till barn och unga, digitalisering och medarbetare- och chefsutveckling. Nämndernas ramar förstärkts 2023 jämfört med 2022. Utökningen är avsedd att kompensera för interna- och externa prisökningar.

Nämnderna måste i sina verksamheter prioritera både lagstyrda verksamheter och sådant som syftar framåt. Statliga ekonomiska tillskott har gett oss bra resultat, men vi måste fortsätta förändringsarbetet för att bli mer effektiva i vår resursanvändning.

Kommunerna har en central roll i genomförandet av Agenda 2030. Målen med agendan ska vara en integrerad del i Kramfors kommuns styrning och ledning. Alla 17 mål är viktiga men vi har valt att fokusera lite extra på några av dem och ett är jämställdhetsmålet. Jämställdhet mellan kvinnor och män flickor och pojkar är en förutsättning för en hållbar och fredlig utveckling. Jämställdhet handlar om en rättvis fördelning av makt, inflytande och resurser. Först när kvinnor och män har samma makt och inflytande kan ett mer rättvist och demokratiskt samhälle uppnås. Vi kommer att anstränga oss ytterligare för att bidra till detta.

Mål- och resursplanen är givetvis ett viktigt dokument där det framgår hur våra gemensamma resurser fördelas, vilka övergripande mål vi har samt vilka uppdrag som delas ut. Utifrån de förutsättningar som finns så är det här en plan som tydligt prioriterar vårt viktiga uppdrag gällande vård, skola och omsorg men som också sätter fortsatt fokus på specifika utvecklingsområden för vår fina kommun.

1.1 Prioriteringar och särskilda uppdrag

1.1.1 Kompetensförsörjning

Kompetensförsörjningen är en av våra största utmaningar under 2020-talet. Alla verksamheter inom organisationen måste samarbeta för att hitta lösningar gällande rekrytering. HR-avdelningen ska kartlägga bristyrken inom skola och välfärd och, tillsammans med förvaltningarna, göra särskilda insatser där så krävs.

Kommunstyrelsen, samtliga nämnder och bolag ska arbeta med uppdraget.

1.1.2 Barn och unga

En meningsfull fritid

Majoriteten vill att barn och unga ska ha en meningsfull fritid. Idrottsföreningar och övrigt föreningsliv gör oerhört mycket för att tillgodose detta. Vi ser dock ökade behov av mötesplatser för unga. Därför vill vi skapa en ny fritidsgård/mötesplats i Kramfors, med anställda som även kan stötta upp fritidsaktiviteter i olika delar av kommunen.

Det är också viktigt att prioritera barn och ungas lek- och utemiljöer. Det kan göras både genom att kommunen själv skapar och utvecklar sådana miljöer, men även genom stöd till föreningslivet.

Kommunstyrelsen och produktionsnämnden ska arbeta med uppdragen.

Trygghet och studiero i skolan

Det är viktigt att alla elever känner trygghet och studiero i skolan. Vi ska ge elever det stöd de behöver, men också markera när skolans grundläggande värden och uppdrag ifrågasätts. Våra medarbetare har politikens fulla stöd att upprätthålla detta. Det är av yttersta vikt att vårdnadshavare samarbetar med skolan och förstår dess roll. Bildningsförvaltningen ska i dialog med fackliga företrädare och medarbetare ta fram en gemensam bild av utmaningar och problem inom grundskolan och därefter återrapportera till bildningsnämnden. Det behövs särskilda insatser för de elever som har störst utmaningar och sådana ska prioriteras i verksamhetsplanen för 2023.

Bildningsnämnden ska arbeta med uppdraget.

1.1.3 Välfärd

Integration och inkludering

Välfärds- och bildningsförvaltningarna ska samarbeta för att kunna stötta barn och vårdnadshavare i olika former av utsatthet. Vi behöver genomföra särskilda insatser i utsatta områden, där det behövs extra resurser för att motverka utanförskap och kriminalitet.

Genom samarbete mellan kommunens olika delar och en samverkan med civilsamhället ska vi motverka den segregation som trots allt finns. Vi vill därför utreda möjligheten att skapa en social mötesplats som kan tillgodose all typ av samhällsinformation. Mötesplatsen ska vända sig till alla Kramforsbor som behöver stöd och hjälp.

Kommunstyrelsen, välfärdsnämnden och bildningsnämnden ska arbeta med uppdraget.

God och nära vård

Omställningen till god och nära vård är en genomgripande förändring av svensk hälso- och sjukvård och omsorg. Målet är en personcentrerad, proaktiv och sammanhållen vård där individens perspektiv och behov är utgångspunkten, men också klokare samordning som skapar effektivare samlad resursanvändning. En förutsättning för detta är dock att kvaliteten säkras redan i dag och vi kommer att intensifiera dialogen med regionen om hur vi ser på förväntningar och ansvarsgränser. Kramforsborna har givetvis lika rätt till en god och nära vård som alla andra.

En viktig komponent är även modern välfärdsteknik som ska fortsätta att utvecklas inom verksamheterna.

Välfärdsnämnden ska arbeta med uppdraget.

Kompetensförsörjning och utbildning inom vård och omsorg

Vi blir allt fler äldre i vår kommun. Det innebär att behov av vård och omsorg kommer att öka och därmed även vårt behov av att rekrytera fler medarbetare. En viktig del i detta är de utbildningar inom vård och omsorg som vi själva organiserar inom gymnasiet och vuxenutbildningen. Majoriteten vill därför se ett ökat fokus på att höja statusen och kvaliteten i dessa utbildningar och därmed även för yrkena i sig. En långsiktig och tydlig kommunikations- och informationsstrategi behövs men vi behöver även satsa mer på kompetensutveckling med hjälp av modern teknik och ändamålsenliga lokaler där elever, studenter och yrkesaktiva kan mötas för att öva, simulera och lära.

Välfärdsnämnden och bildningsnämnden ska arbeta med uppdraget.

1.1.4 Arbetsmarknad och samhällsutveckling

Företag och näringsliv

Under 2022 har näringslivsrådet breddats med representanter från fler företagareföreningar. Vårt mål om Västernorrlands bästa företagsklimat 2025 ligger fast. Vi ska satsa på fortsatta dialoger och gemensam kommunikation för att stärka vårt varumärke och vår attraktivitet. Det är även önskvärt att vi

utvecklar samarbetet gällande kompetensförsörjning och påverkansarbete kopplat till exempelvis infrastruktur och kommunikationer.

Kommunstyrelsen ska arbeta med uppdraget.

Spelindustriutveckling

Spelindustrin är idag en av Sveriges snabbast växande branscher och Kramfors kommun behöver i grunden fler företag som satsar och investerar lokalt så att intressanta jobb skapas, jobb som attraherar entreprenörer, innovatörer och människor som i grunden vill se en positiv utveckling i vårt närområde. Kommunen satsar därför på att stödja denna utveckling genom deltagande i ett antal utvecklingsprojekt som tillsammans med det privata näringslivet kan bygga en stabil grund för spelindustriutveckling i vår kommun.

Kommunstyrelsen ska arbeta med uppdraget.

Samhälls- och ortutvecklingsmedel

Runt om i kommunen finns en stark drivkraft att utveckla sitt eget närområde. Den kraften vill vi uppmuntra och stödja och vi fortsätter därför att avsätta två miljoner kronor årligen för detta. Under 2021 och 2022 har vi sett många goda exempel på hur de satsade medlen blivit verklighet. Listan är lång, bland annat har investeringen bl.a. runt Centrumhuset i Ullånger inneburit en uppfräschning och en ny parkering. Lokalen har även digitaliserats för fler användningsområden. I Omne har föreningen lagt pengar på en solcellslösning för laddning av t.ex. telefoner, plattor och elcyklar. En attraktiv stadskärna är viktig för hela kommunen. Vi vill skapa en plats centralt där det är naturligt med många olika aktiviteter. Under 2023 kommer torget och Limstagatan att renoveras med fler grönområden och sittplatser som innebär en tryggare och trevligare plats att vistas på.

Kommunstyrelsen ska arbeta med uppdraget.

1.1.5 Energi och klimat

Kommunen är en viktig faktor för att driva på hållbarhetsarbetet. Våra verksamheter och bolag kan vara goda exempel. När så är möjligt ska vi höja ambitionen. Ett led i hållbarhetstanken är att ge möjlighet för Kramforsborna på norra sidan älven att få närmare till en återvinningscentral, en efterlängtd investering som förhoppningsvis snart blir verklighet.

Det är också ett viktigt steg att vi nu inleder en fastighetsnära matavfallsinsamling. På lite längre sikt blir resultatet gödsel och biogas.

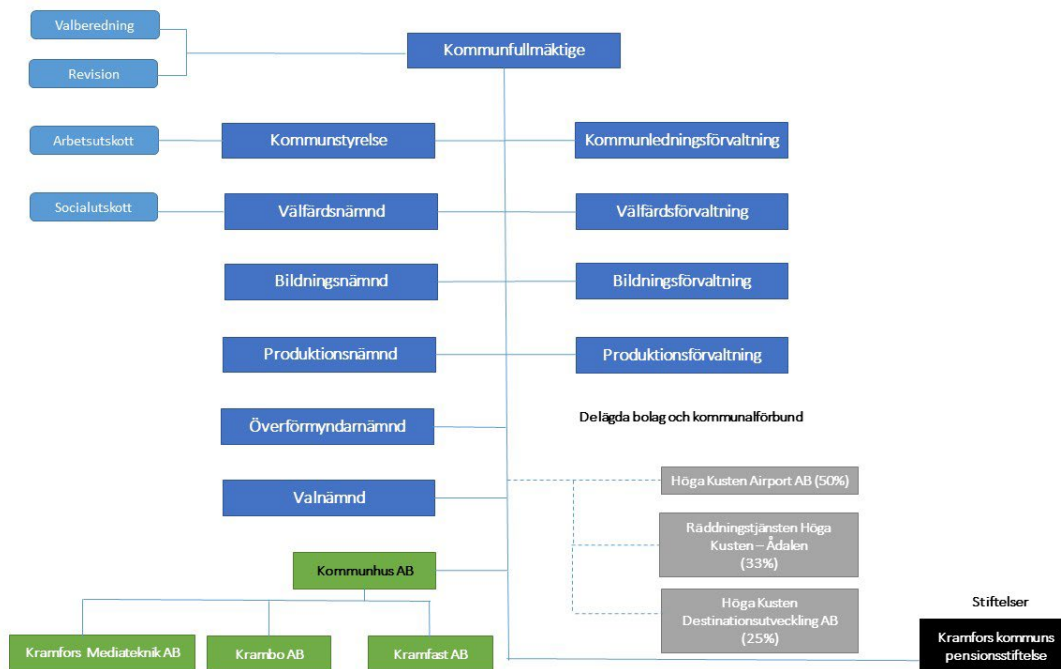
Våra kommunala fastigheter ska fortsätta att anpassas med ny och klimatsmart teknik. Där är våra fastighetsbolag Krambo och Kramfast viktiga aktörer och de tar redan i dagsläget stort ansvar för att nå klimatmålen.

Vi ska även öka takten för utbyte av fossilfria fordon i kommunens verksamheter och i bolagen.

Produktionsnämnden och de kommunala bolagen ska arbeta med uppdragen.

2 Kommunen i sammandrag

2.1 Organisation

Den samlade kommunala verksamheten bedrivs i kommunens nämnds- och förvaltningsorganisation och i de kommunala bolagen Krambo AB, Kramfast AB och Kramfors Mediateknik AB. Kramfors Kommunhus AB fungerar som moderbolag till dessa. Därutöver har Kramfors kommun ett gemensamt ägande av två bolag tillsammans med andra kommuner. Höga Kusten Airport AB ägs gemensamt av Kramfors och Sollefteå.

Tillsammans med Härnösand, Sollefteå och Örnsköldsviks kommuner äger Kramfors kommun också bolaget Höga Kusten Destinationsutveckling AB. Räddningstjänsten Höga Kusten – Ådalen är ett kommunalförbund som ägs av Kramfors, Härnösand och Sollefteås kommuner.

Från 1 januari 2019 ingår Kramfors kommuns pensionsstiftelse i den sammanställda redovisningen.

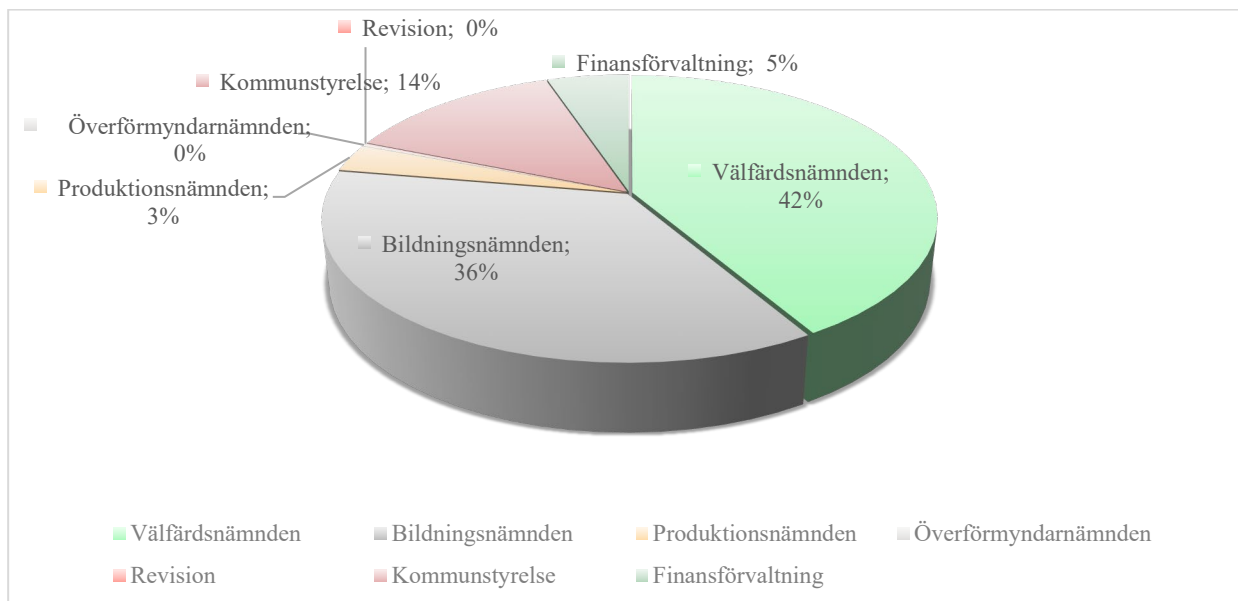

2.2 Fem år i sammandrag

	Utfall 2021	Prognos T2 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025
Allmänt					
Antal invånare per 31/12	18 005	17 870	17 735	17 602	17 469
Kommunalskatt	23,14	23,14	23,14	23,14	23,14
Landstingsskatt	11,29	11,29	11,29	11,29	11,29
Resultat					
Skatteintäkter, generella statsbidrag, miljoner kronor	1 327,7	1 370,7	1 369,2	1 402,3	1 426,9
Verksamhetens nettokostnader, miljoner kronor	-1 291,1	-1 319,7	-1 357,8	-1 382,4	-1 408,5
Årets resultat, miljoner kronor	34,7	49,4	1,6	14,0	12,0
Balans per 31/12					
Nettoinvesteringar, miljoner kronor	62,4	42,0	88,9	63,5	48,0
Låneskuld, miljoner kronor	83,7	83,7	83,7	83,7	83,7
Likvida medel, miljoner kronor	207,7	277,2	256,6	273,9	304,6
Pensionsåtagande intjänat före 1998, miljoner kronor	467,5	446,4	446,2	429,6	415,7

2.3 Fördelning av budget 2023**Fördelning av budget 2023**

(tkr)	Tkr	Procent
Välståndsnämnden	563 680	42%
Bildningsnämnden	491 090	36%
Produktionsnämnden	42 412	3%
Överförmyndarnämnden	3 366	0%
Revision	1 610	0%
Kommunstyrelse	185 635	14%
Finansförvaltning	70 023	5%
	1 357 816	100%

3 Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten

En stor del av kommunens verksamhet styrs direkt av olika lagar och regler som kan vara mer eller mindre verksamhetsspecifika. Exempel på det är skollagen och socialtjänstlagen. Därutöver har kommunen ett antal andra riktlinjer och styrdokument som vägleder i det dagliga arbetet. Nedan beskrivs det årliga arbetet med planering och uppföljning.

3.1 Planering

3.1.1 Mål- och resursplan

Planeringsprocessen börjar med vårens arbete med att fastställa mål- och resursplan för följande år. Som underlag till mål- och resursplanen används:

- Kommunens vision, som anger riktning för hela kommunens verksamhet,
- den politiska majoritetens särskilda prioriteringar,
- beräkningsunderlag,
- planeringsförutsättningar med omvärldsanalys,
- och nämndernas budgetunderlag.

3.1.2 Nämndernas verksamhetsplanering

Under hösten fortsätter planeringsarbetet då alla nämnder arbetar med att ta fram verksamhetsplaner för kommande år. Utifrån fullmäktiges budgetbeslut upprättar nämnderna en verksamhetsplan. Som underlag till dessa används fastställd budget med resursfördelning, övergripande mål och centrala styrdokument.

Verksamhetsplanen ska innehålla verksamhetsspecifika uppdrag till nämndens verksamheter. Dessa baseras på de kommunövergripande mål som kommunfullmäktige slagit fast i kommunens mål- och resursplan och Agenda 2030. Till varje uppdrag kopplar verksamheterna aktiviteter och följer relevanta resultat för att bidra till måluppfyllelsen. Nämnderna ska anta sina verksamhetsplaner för kommande verksamhetsår senast i januari 2023 och de ska delges kommunstyrelsen.

3.2 Verksamhetsuppföljning

Kommunstyrelsen tar fram anvisningar för en ändamålsenlig uppföljning av kommunens ekonomi, måluppfyllelse och internkontroll.

3.2.1 Löpande rapportering

Den löpande uppföljningen ska bestå av följande delar:

- Månadsrapporter varje månad förutom januari och juli. Innehållet i månadsrapporterna utgår från nämndernas specifika behov.
- Fördjupad ekonomisk rapport för april månad.
- Delårsrapport per sista augusti.
- Årsredovisning.
- Kommunstyrelsens arbete gällande uppsiktsplikten.

Delårsrapport och årsredovisning

I delårsrapport och årsredovisning följer nämnderna upp sina verksamhetsplaner. Delårsrapporten görs per sista augusti och innehåller förutom nämndens verksamhetsberättelse även en ekonomisk prognos. Nämnderna rapporterar till kommunstyrelsen och kommunledningskontoret sammanställer rapporterna. Fullmäktige beslutar om den slutliga kommunövergripande delårsrapporten.

Till årsredovisningen följer nämnderna upp verksamhetsplanen i sina verksamhetsberättelser som redovisas i respektive nämnd. Verksamhetsberättelserna utgör sedan underlag för kommunledningskontoret som sammanställer årsredovisningen. Fullmäktige beslutar om årsredovisningen senast under april månad om inte särskilda skäl föreligger.

Internkontroll

Alla nämnder ska inför varje verksamhetsår anta en plan för internkontroll. Planen följs i samband delårsbokslut och årsredovisning. Beslut om internkontrollplan tas i samband med beslut om verksamhetsplan.

Uppsiktsplikt

Uppsiktsplikt innebär enligt kommunallagens definition att kommunstyrelsen ska leda och samordna förvaltningen av kommunens angelägenheter. Detta gäller såväl för kommunens nämnder som för kommunens hel- och delägda aktiebolag.

Kommunens verksamheter följer upp och analyserar mål, verksamhet och ekonomi under året. Genom en uppföljning utifrån mål och resultat kan slutsatser dras för att ta fram planer och aktiviteter för fortsatt utveckling. Syftet med uppföljning är att säkerställa att verksamhetens resurser används till det som avsetts, få god ekonomisk kontroll och att säkerställa att verksamheten bedrivs inom tilldelade ramar. Rapporteringen uppåt i kommunen har ett värde för att säkerställa en kostnadseffektiv verksamhet och god ekonomisk kontroll.

3.3 Kommunens målstyrning

Målstyrning är kommunfullmäktiges verktyg att svara upp till de krav kommunallagen ställer om god ekonomisk hushållning. Tanken är att en röd tråd ska löpa från visionen och kommunfullmäktiges mål ner till enheternas aktiviteter. Det ska alltså finnas en tydlig relation mellan det arbete som utförs inom de olika nämnderna, de kommunövergripande målen och visionen.

Styrningen i Kramfors ska präglas av tillit och förtroende till den enskilde medarbetaren och förtroende för professionernas verksamhetsnära kunskap och erfarenhet. Genom detta arbetssätt ska Kramforsbon vara i fokus och helhetssyn uppmuntras. Delegationsordningen möjliggör handlingsutrymme och samverkansavtalet medbestämmande samtidigt som det finns en tydlighet kring vem som har mandat att göra vad. Det ger goda förutsättningar för medarbetarna, professionen, att påverka sitt arbete och klara sitt uppdrag i sin strävan mot kommunens mål och vision.

De kommunövergripande målen, de särskilda uppdragen och Agenda 2030 är utgångspunkt för kommunstyrelsen, bildnings-, produktions- och välfärdsnämnden, när de fastställer sina budgetar.

Respektive förvaltning utarbetar verksamhetsplaner med verksamhetsspecifika uppdrag som utgår från nämndens budget. Därmed skapas en röd tråd mellan de överordnade målen i budgeten, nämndernas budget och de uppdrag som är nödvändiga att utföra i respektive verksamhet för att nå de mål som den politiska ledningen fastställt. Verksamhetsplanens innehåll blir vägledande för verksamheterna som sedan bestämmer vilka aktiviteter de ska genomföra för att bidra till att uppnå nämndens uppdrag.

Den styrmodell som kommunfullmäktige beslutar om omfattar även de kommunala bolagen ingående i kommunhuskoncernen. De uppmanas att besluta om verksamhetsplaner och budget som återkopplar till kommunens mål- och styrkedja.

3.3.1 Mål- och styrkedja

3.3.2 Vision

Visionen är det mest övergripande nivån i styrmodellen. Visionen är en önskan om hur det ska vara ett leva, arbeta och besöka Kramfors kommun i framtiden. Visionen ska inspirera och vara vägledande för den kommunala organisationens färdriktning. Kommunfullmäktige har beslutat om visionen *Tillsammans har vi mod att skapa livskraft - i hela vår kommun.*

3.3.3 Agenda 2030

Agenda 2030 med 17 globala mål för hållbar utveckling syftar till att utrota fattigdom och hunger, förverkliga de mänskliga rättigheterna för alla, uppnå jämställdhet och egenmakt för alla kvinnor och flickor samt säkerställa ett varaktigt skydd för planeten och dess naturresurser.

De globala målen innefattar de tre dimensionerna av hållbar utveckling: ekonomiska, sociala och miljömässiga.

I Kramfors kommun ska alla verksamheter arbeta för att nå de globala målen.

3.3.4 Politiskt prioriterade områden

De politiskt prioriterade områdena är klimatanpassning, jämställdhet och företagsklimat. Styrelsen och nämnderna ska inkludera de prioriterade områdena i sin verksamhetsplanering.

Klimatanpassning

Genom mod, med ett helhetsperspektiv och långsiktigt agerande ställer Kramfors om till ett hållbart samhälle. Kommunen tar sikte på ett fossilfritt samhälle med hållbar resurs- och energianvändning, vi skapar förutsättningar för och främjar ett hållbart beteende i kommunkoncernen, i det lokala näringslivet, bland invånare, besökare och arbetspendlare.

Jämställdhet

Kramfors kommun har antagit jämställdhetsintegrering som politisk strategi och metod. Det innebär att ett jämställdhetsperspektiv ska integreras i allt beslutsfattande, på alla nivåer och i alla steg av processen, av de aktörer som normalt sett deltar i beslutsfattandet. Jämställdhetsarbetet sker på så vis som en integrerad del av den ordinarie verksamheten.

Resursfördelning ska utgå från individens behov oavsett kön.

Företagsklimat

Kramfors kommun ska vara en plats där man vill utveckla, starta, driva och äga företag. Målbilden är ökad tillväxt i befintliga företag, fler nystartade företag, nya etableringar, hög företagsamhet, fler sysselsättningstillfällen, tillgång till arbetskraft och fler unga företagare. Vi ska tillsammans med företagare och andra aktörer driva frågor som är bra för Kramfors.

3.3.5 Perspektiv

Kramfors kommuns målstyrning innehåller tre perspektiv. Perspektiven är strategiska områden som kommunen anser vara extra viktiga att arbeta med för att nå fram till visionen. I varje perspektiv finns ett kommunövergripande mål.

Perspektiv Kramforsbon	Perspektiv medarbetare	Perspektiv ekonomi
Mål: En god verksamhet med effektiva processer.	Mål: En attraktiv arbetsgivare med delaktiga och professionella medarbetare.	Mål: En ekonomi i balans.

Perspektiv Kramforsbon är det större perspektivet och speglar både den inre och den yttre effektiviteten och är det verksamhetsspecifika perspektivet.

Perspektiv medarbetare är medlen för att uppnå måluppfyllelsen i perspektiv Kramforsbon. Resurserna återfinns i perspektiv ekonomi. Perspektiv medarbetare och perspektiv ekonomi är övergripande för kommunens alla verksamheter.

3.3.6 Perspektiv Kramforsbon

Övergripande mål: En god verksamhet med effektiva processer.

Perspektivet Kramforsbon omfattar alla som bor och verkar i Kramfors kommun. Perspektivet har en tydlig utvecklingsinriktning för kommunens verksamheter liksom för kommunen som plats att bo, leva och arbeta på.

Kommunens verksamheter har hög kvalitet. De arbetssätt, metoder och processer som utgör grunden för verksamheten förbättras och effektiviseras. Kommunen strävar att möta de behov och förväntningar som finns hos de som berörs av kommunens många verksamheter. Det handlar i grunden om organisationens förmåga att skapa värde och leverera rätt kvalitet.

Dialog och samverkan mellan kommun och invånare är viktiga delar i samhällsbygget och bidrar till ökat engagemang och delaktighet. Invånarnas intressen tas tillvara så att de upplever fördelar med att bo, växa upp, utbilda sig, arbeta och åldras i Kramfors kommun.

I Kramfors kommun ska det finnas förutsättningar för olika grupper av kvinnor och män, flickor och pojkar att ha samma makt att forma samhället och sina egna liv. Kommunen ska vara en pådrivande aktör i jämställdhetsarbetet och har ett grundläggande och lagstadgat uppdrag att främja jämställdhet mellan kvinnor och män, flickor och pojkar, och motverka diskriminering inom organisationen såväl som i samhället i stort. Jämställdhetsarbetet är även grundläggande i det våldsförebyggande arbetet.

De tjänster, den service, det bemötande och den myndighetsutövning som kommunen handhar och som kommunens invånare har rätt till ska vara likvärdig oavsett kön.

God verksamhet handlar också om att skapa ett hållbart samhälle. Med hållbart samhälle menas hållbarhet i den bredaste bemärkelsen - ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet.

3.3.7 Perspektiv medarbetare

Övergripande mål: En attraktiv arbetsgivare med delaktiga och professionella medarbetare.

Kommunens verksamheter ska bedrivas på ett hållbart sätt. För att uppnå det är medarbetarperspektivet en förutsättning som skapar framgångar i övriga perspektiv.

Kramfors kommun ska vara en attraktiv arbetsgivare med fokus på delaktighet och engagerade medarbetare som är stolta över sina uppdrag, med samhällsansvar och som är professionella i sin yrkesutövning.

Ett hållbart arbetsliv, jämställdhet och mångfald, en god kompetensförsörjning, medarbetarskap samt chef- och ledarskap är viktiga pusselbitar i arbetet att nå målet inom medarbetarperspektivet.

3.3.8 Perspektiv ekonomi

Övergripande mål: En ekonomi i balans.

I perspektivet utvärderas såväl följsamhet mot budget, men även de finansiella målen för kommunen som helhet. Detta understryker vikten av

långsiktig verksamhetsplanering och att alla beslut får ekonomiska konsekvenser som måste följas upp.

En ekonomi i balans innebär en hållbar ekonomi där analysen främst omfattar långsiktiga trender istället för enskilda år.

3.3.9 Finansiellt mål för kommunkoncernen

Soliditet är ett nyckeltal som används för att mäta den finansiella styrkan i ett långsiktigt perspektiv. Soliditeten anger hur stor del av tillgångarna som finansierats med egna medel. För att få en bra helhetsbild sker analysen för hela kommunkoncernen.

Vid beräkning av soliditeten ställs det egna kapitalet i förhållande till den totala balansomslutningen. Den del av pensionsskulden som i kommunen redovisas som ansvarsförbindelse är utanför balansräkningen och ska inte tas med i beräkningen.

Nivån på soliditeten i de kommunägda bolagen regleras i ägardirektiven.

Mål

Soliditeten ska vara minst 20 % med en strävan om att den ska förstärkas över tid i hela kommunkoncernen.

3.4 Bedömning av god ekonomisk hushållning

Nämndernas och bolagens uppföljning av mål sker i delårs- och årsbokslut. Utgångspunkten för uppföljningen är verksamhetsplanen samt övriga styrande dokument.

Kommunfullmäktiges måluppföljning baseras på nämndernas och bolagens analys av sin måluppfyllelse.

Mål för god ekonomisk hushållning ska enligt lag beslutas och redovisas i kommunens mål- och resursplan. Målen består dels av finansiella mål samt tre kommunövergripande verksamhetsmål.

Kramfors kommun definierar god ekonomisk hushållning som en sammanvägd bedömning av kommunens mål, både finansiella mål och de kommunövergripande målen. För att god ekonomisk hushållning ska balanskravet uppfyllas och vart och ett av målen ska vara minst delvis uppfyllt. Hänsyn tas även till de kommunala bolagens måluppfyllelse.

4 Kommunens ekonomi

4.1 Ekonomiska förutsättningar och förväntad utveckling

Kramfors kommun har en fortsatt svag ekonomi. Stor skuldsättning, hög total skattesats och ett minskande befolkningsunderlag är faktorer som påverkar det ekonomiska resultatet negativt.

De senaste åren har präglats kraftigt av coronapandemin och dess konsekvenser. Ekonomiskt har Kramfors kommun klarat det bra, genom tillskott av statsbidrag har positiva resultat möjliggjorts både 2020 och 2021. Positiva resultat ger en stabilitet för att klara framtiden och kommunen avsatte totalt 18,3 miljoner kronor i resultatutjämningsreserven under dessa år. Kostnaderna för välfärdsnämndens och bildningsnämndens uppdrag har inneburit svårigheter att hålla beslutad budgetram. Det har föranlett ett arbete med handlingsplaner under flera år.

Pensionskostnaderna kommer att öka kraftigt under både 2023 och 2024, dels beroende på ett nytt pensionsavtal men även på grund av en hög inflation.

Löneökningarna ingår i finansförvaltningen och har en nivå på 3,2 % år 2023. Vid beslutet i juni lades nivån på 2,5 % men utifrån förändrade förutsättningar med en hög inflation har nivån höjts.

Den slutliga mål- och resursplanen 2023-2025 bygger på ett budgetmässigt resultat på 1,6 miljoner kronor vilket motsvarar ett resultat på 0,1 % av skatteintäkter och statsbidrag. Vid budgetbeslutet i juni budgeterades det för en resultatnivå på 20 miljoner kronor. Med bakgrund i ökningarna av bland annat pensioner och löner är det inte möjligt att behålla en resultatnivå på 20 miljoner kronor.

Nämnderna föreslår en höjd budgetram 2023 jämfört med beslut i juni. Utökningen är avsedd för att kompensera för interna- och externa kostnadsökningar. De förutsätts dock att de även gör egna bedömningar om kostnadsökningar i verksamheten (exklusive löneökningar) och utvecklingen av riktade statsbidrag eller andra intäkter som går direkt till verksamheten.

Pris- och kostnadsutvecklingen ökar kraftigt och har så gjort markant sedan budgetbeslutet i juni. Det innebär att det är nu viktigare än någonsin att fokusera på åtgärder för en ekonomi i balans.

Ett fortsatt omställningsarbete med nya arbetssätt och metoder är nödvändigt.

4.2 Finansiell analys av budget

För att över tid ha en god finansiell ställning så bör resultatet vara minst 2-3 procent av skatter och statsbidrag. Kramfors kommun ligger på en nivå på 0,1 till 1,0 procent i budget och plan. Det är en låg nivå men eftersom ekonomin är under omställning krävs resurser. Målet är en ekonomi i balans som är långsiktigt hållbar.

Resultat

	2021	2022	2023	2024	2025
	Utfall	Prognos	Budget	Plan	Plan
Resultat	34,7	49,4	1,6	14,0	12,0
Resultat som andel av skatter och statsbidrag	2,6%	3,6 %	0,1 %	1,0 %	0,8 %

Balanskravsutredning

miljoner kronor	2021 Bokslut	2022 Prognos	2023 Budget	2024 Plan	2025 Plan
Årets prognostiserade resultat enligt resultaträkningen	34,7	49,4	1,6	14,0	12,0
- reducering av samtliga realisationsvinster	-3,1	-1,4	-1,4	-1,4	-1,4
+ justering för realisationsvinster enligt undantagsmöjlighet					
+ justering för realisationsförluster enligt undantagsmöjlighet					
-/+ orealiserade vinster och förluster i värdepapper					
-/+ återföring av orealiserade vinster och förluster i värdepapper					
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	31,6	48,0	0,2	12,6	10,6
- reservering av medel till resultatutjämningsreserv	-15,6				
+ användning av medel från resultatutjämningsreserv					
Balanskravsresultat	16,0	48,0	0,2	12,6	10,6

Balanskravet är den nedre gränsen för den ekonomiska utvecklingen i en kommun. Det innebär att resultatet varje år måste vara positivt, det vill säga intäkterna måste överstiga kostnaderna. Ett nollresultat är inte tillräckligt för att på lång sikt uppnå kommunallagens krav på god ekonomisk hushållning.

Balanskravsresultatet för 2021 är positivt, 16,0 miljoner kronor. Prognosen för 2022 ligger på 48,0 miljoner kronor. Det budgeterade resultatet för 2023 är endast 1,6 miljoner kronor men i praktiken endast 0,2 miljoner kronor efter reducering av realisationsvinst. För planperioden år 2024 är balanskravsresultatet 12,6 miljoner kronor samt för år 2025 10,6 miljoner kronor.

Utveckling av kostnader och intäkter

	2021	2022	2023	2024	2025
	Utfall	Prognos	Budget	Plan	Plan
Skatteintäkter o statsbidrag/utjämning, miljoner kronor	1 327,7	1 370,7	1 369,2	1 402,3	1 426,9
Skatter och bidrag/utjämnings utveckling, miljoner kronor	42,2	43,0	-1,5	33,1	24,6
Skatter och bidrag/utjämnings utveckling, %	3,3 %	3,2 %	-0,1 %	2,4 %	1,8 %
Nettokostnader, miljoner kronor	1 291,1	1 319,7	1 357,8	1 382,4	1 408,5
Nettokostnadsutveckling, miljoner kronor	26,6	28,6	38,1	24,5	26,2
Nettokostnadsutveckling, %	2,1 %	2,2 %	2,9 %	1,8 %	1,9 %

Kommunens största intäkter är skatter, generella statsbidrag och utjämningsbidrag. De utgör ca 74 procent av alla intäkter.

Skatteberäkningen bygger på Sveriges kommuner och regioners (SKR) skatteunderlagsprognos från 20 oktober 2022. Den baseras på antal invånare, som beräknas minska med 1 % varje år. För 2023 innebär det en befolkning på 17 870 personer.

Skatter och bidrag/utjämningsutveckling kommer att minska med -1,5 % från 2022 till 2023, det kommer att öka med 2,4 % till 2024 samt 1,8 % till 2025. Denna svaga utveckling innebär minskade resurser för kommunen. I beräkningen antas att verksamheterna har samma budgetram 2023 som 2022 och öknings inom finansförvaltningen (lönereserv och pensionskostnader) är med i nettokostnadsökningen. Att verksamheterna bedrivs inom givna ramar är en förutsättning för att skapa en långsiktigt stabil ekonomi samt för att möjliggöra den planerade utvecklingen av kommunen. Nya arbetssätt och lösningar och ständiga förbättringar fordras om all verksamhet ska kunna upprätthållas utan kraftiga avgifts- och skatteökningar.

Investeringar

	2021	2022	2023	2024	2025
	Utfall	Prognos	Budget	Plan	Plan
Investeringsvolym (netto), miljoner kronor	62,4	42,0	88,9	63,5	48,0
Investeringsvolym/skatteintäkter, %	4 %	3 %	6 %	5 %	3 %
Självfinansieringsgrad, %	106 %	288 %	128 %	198 %	222 %

Investeringar för 2023 beräknas till 88,9 miljoner kronor, för 2024 till 63,5 miljoner kronor och 48 miljoner kronor år 2025. Självfinansieringsgraden, det vill säga hur stor andel av investeringarna som kan finansieras med

kassaflöde från den löpande verksamheten, ligger på över 100 procent vilket innebär att kommunen själv kan finansiera sina investeringar.

Likviditet

	2021	2022	2023	2024	2025
	Utfall	Prognos	Budget	Plan	Plan
Kassalikviditet, %	80,9 %	94,7 %	86,9 %	86,1 %	89,4 %

Kassalikviditeten definieras som: omsättningstillgångar-lager-pågående arbeten/kortfristiga skulder. Detta nyckeltal anger kommunens betalningsförmåga på kort sikt. Om kassalikviditeten är 100 procent eller mer kan de kortfristiga skulderna betalas omedelbart under förutsättning att omsättningstillgångarna kan omsättas direkt. Under perioden kommer kassalikviditeten succesivt att försämrats för att stärkas något under 2025.

Kassaflödesanalysen på sidan 24 visar att de likvida medlen minskar mellan 2022 till 2023 med -20,6 mnkr för att sedan öka fram till år 2025 under förutsättning att nämnderna håller sina budgetar samt att investeringarna inte överstiger det budgeterade.

Soliditet

	2021	2022	2023	2024	2025
	Utfall	Prognos	Budget	Plan	Plan
Soliditet exklusive pensionsåtagande före -98	31 %	32 %	32 %	32 %	33 %

Soliditet är ett mått som mäter betalningsförmågan på lång sikt. Talet framräknas genom att mäta hur stor andel av kommunens tillgångar som finansieras med eget kapital. Ju större andel eget kapital som finansierar kommunens tillgångar desto högre och bättre är soliditetstalet.

Kommunen klassificerar fr.o.m. år 2020 hyresavtal för verksamhetslokaler såsom varande finansiella leasingavtal. Finansiella leasingavtal föreligger då riskerna och fördelarna som är förknippade med ägandet i allt väsentligt ligger på hyrestagaren (leasingtagaren).

Tillgångar som förhyrs enligt finansiellt leasingavtal redovisas som tillgång i den kommunala balansräkningen. Förpliktelsen att betala framtida hyres/leasingavgifter redovisas som skuld.

De leasade tillgångarna avskrivs enligt plan, vilket motsvarar kvarvarande kontraktstid. Hyresbetalningarna redovisas som ränta och amortering av skulderna. Amorteringstiden av skulden görs under samma tidsintervall som avskrivningsplanen för tillgången.

	2021	2022	2023	2024	2025
	Utfall	Prognos	Budget	Plan	Plan
Soliditet inklusive pensionsåtagande före -98	-1 %	3 %	2 %	3 %	5 %

Soliditeten inklusive pensionsåtagandet före 1998 ligger på mellan 3-5% under planperioden. Tabellen bygger på den prognos KPA lämnade i augusti 2022.

Pensionsåtagandet redovisas netto efter avdrag för medel överförda till pensionsstiftelsen.

Låneskuld

	2021	2022	2023	2024	2025
	Utfall	Prognos	Budget	Plan	Plan
Låneskuld, miljoner kronor	84	84	84	84	84
Låneram, miljoner kronor	220	220	220	220	220

Tabellen visar kommunens skuld till kreditinstitut. Tabellen visar också den låneram som fullmäktige beslutar om. För åren 2021 till 2025 är låneramen satt till 220 miljoner kronor.

Pensionsåtagandet

Kommunens totala pensionsåtaganden uppgår till 625,2 miljoner kronor (årsbokslut 2021-12-31). Pensionsförpliktelser intjänade före 1998 (75 procent) redovisas endast som en ansvarsförbindelse i en not till balansräkningen och förpliktelser intjänade från och med 1998 som en avsättning i balansräkningen (25 procent). Kommunen har en pensionsstiftelse vars medel ska lindra belastningen på den kommunala ekonomin under de år då pensionsutbetalningarna blir som störst. Medlens marknadsvärde är 232,7 miljoner kronor (december 2021) och täcker 50 % av ansvarsförbindelsen.

4.3 Resultatbudget

Miljoner kronor	Prognos T2	Budget	Plan	Plan
	2022	2023	2024	2025
Verksamhetens intäkter	450,0	471,2	471,1	471,2
Verksamhetens kostnader	-1 707,7	-1 762,3	-1 786,8	-1 813,0
Avskrivningar	-34,3	-39,0	-39,0	-39,0
Avskrivningar leasing	-27,7	-27,7	-27,7	-27,7
Verksamhetens nettokostnader	-1 319,7	-1 357,8	-1 382,4	-1 408,5
Skatteintäkter	892,2	910,5	942,6	966,1
Generella statsbidrag	478,5	458,7	459,7	460,8
Verksamhetens resultat	51,0	11,4	19,9	18,4
Finansiella intäkter	4,4	3,0	3,0	3,0
Finansiella kostnader	-6,0	-12,8	-8,9	-9,4
Inlagda besparingar				
Årets Resultat	49,4	1,6	14,0	12,0
Andel av skatteintäkter och statsbidrag	3,6%	0,1%	1,0%	0,8%

4.4 Balansbudget (miljoner kronor)

	Prognos T2 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025
Tillgångar				
<i>Anläggningstillgångar</i>				
- Mark, byggnader o tekniska anläggningar	691,3	731,0	745,4	726,7
- Maskiner och inventarier	62,3	65,0	65,0	65,0
- Finansiella anläggningstillgångar	79,9	79,9	79,9	79,9
<i>Summa anläggningstillgångar</i>	833,5	875,9	890,2	871,5
<i>Omsättningstillgångar</i>				
- Förråd, exploateringsfast	5,4	5,4	5,4	5,4
- Kortfristiga fordringar	187,9	187,9	187,9	187,9
- Kassa och bank	277,2	256,6	273,9	304,6
<i>Summa omsättningstillgångar</i>	470,5	449,9	467,2	497,9
Summa tillgångar	1 304,0	1 325,9	1 357,4	1 369,4
Eget kapital, avsättningar och skulder				
<i>Eget kapital</i>	423,6	425,2	439,2	451,2
därav resultat	49,4	1,6	14,0	12,0
<i>Avsättningar</i>				
- Avsättningar för pensioner	105,2	126,2	139,1	145,3
- Andra avsättningar	62,0	69,0	76,0	83,0
<i>Summa avsättningar</i>	167,2	195,2	215,1	228,3
<i>Skulder</i>				
- Långfristiga skulder	221,9	194,2	166,5	138,7
- Kortfristiga skulder	491,3	511,3	536,6	551,1
<i>Summa skulder</i>	713,2	705,5	703,1	689,9
Summa Eget kapital, avsättningar och skulder	1 304,0	1 325,9	1 357,4	1 369,4
Poster inom linjer				
Pensionsåtaganden före 1998 1)	443,4	446,2	429,6	415,7
Därav täckt i pensionsstiftelsen	-200,0	-200,0	-200,0	-200,0
Borgensåtaganden	986,8	1 031,8	1 031,8	1 031,8
Total skuldbörda	1 230,2	1 278,0	1 261,4	1 247,5

1) Enl KPA-prognos från 2022-08-07

4.5 Kassaflödesanalys (miljoner kronor)

	Prognos 2022 T2	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025
Årets beräknade resultat	49,4	1,6	14,0	12,0
Justeringar för ej likviditetspåverkande poster:				
- Avskrivningar	66,7	66,7	66,7	66,7
- Pensionsskuld förändring (+ ökning/- minskning)	0,6	21,0	12,9	6,2
- Förändring av övriga avsättningar (+ ökning/- minskning)	3,5	7,0	7,0	7,0
- Andra ej likviditetspåverkande poster	-8,3	-2,7	-	-
Förändringar i rörelsekapital:				
Ökning(-)/Minskning(+) av kortfristiga fordringar	-28,8	-	-	-
Ökning(+)/Minskning(-) av kortfristiga skulder	38,0	20,0	25,3	14,5
Summa kassaflöde från den löpande verksamheten	121,1	113,6	125,9	106,4
Investeringsverksamheten:				
Årets beräknade nyinvesteringar	-42,0	-106,5	-81,1	-48,0
Finansieringsverksamheten:				
Ökning (+)/Minskning (-) av långfristiga skulder	-9,6	-27,7	-27,7	-27,7
Årets beräknade kassaflöde	69,5	-20,6	17,1	30,7
Likvida medel vid årets början	207,7	277,2	256,6	273,9
Likvida medel vid årets slut	277,2	256,6	273,7	304,6

4.6 Driftsredovisning**Driftbudget (miljoner kronor)**

	Kostnader	Intäkter	Nettokostnad
Välståndsnämnden	650,8	87,1	563,7
Bildningsnämnden	622,0	131,0	491,1
Produktionsnämnden	269,2	226,8	42,4
Överförmyndarnämnden	3,4		3,4
Revisionen	1,6		1,6
Kommunstyrelse	211,9	26,3	185,6
Summa verksamheter	1 759,0	471,2	1 287,8
Finansförvaltning			42,3
Avskrivningar leasing			27,7
Verksamhetens nettokostnad			1 357,8

4.7 Investeringar

Investeringsutrymmet bestäms ytterst av det skuldtak som långivaren Kommuninvest har satt för kommunen. Skuldtaket uttrycks som total skuld för hela kommunkoncernen utslaget per invånare. Även pensionsåtaganden intjänade före 1998 räknas in bland skulderna. Kommunens egna finansiella mål sätter snävare gränser än vad som ges av skuldtaket.

Skuldtaket får som konsekvens att det begränsar det samlade investeringsutrymmet för hela kommunkoncernen. Alla bolag och kommunen måste hålla sig inom denna gemensamma ram. Eftersom skuldtaket sätts per invånare beror utvecklingen inte bara på kommunkoncernens resultat och investeringsnivå utan även på befolkningsutvecklingen.

Varje bolag och förbund bestämmer själva vilka investeringar som ska genomföras. Huvudregeln är att investeringarna över tid skall finansieras via det årliga kassaflödet och det borgensutrymme som kommunfullmäktige fastställt anger det maximala låneutrymme som finns.

Igångsättning av nya investeringsprojekt som Kramfast genomför åt kommunen ska godkännas av kommunstyrelsen om de överstiger 1 miljoner kronor.

Kramfors kommun har ansökt om bidrag enligt Förordningen (2021:820) om tillfälligt statsbidrag för kommunala åtgärder för en ekonomi i balans. Delegationen för kommunal ekonomi i balans fattade den 25 oktober beslut om att delvis bevilja kommunens ansökan om bidrag. Den del av ansökan som omfattas av investeringar arbetas in i detta budgetdokument.

Kommunens egna investeringar summerar till 106,4 miljoner kronor i budgetförslaget och nedanstående tabeller redovisar investeringsutrymmet fördelat på respektive nämnd samt på projektnivå.

Investeringar (miljoner kronor)	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025
Välfärdsnämnden	3,5	3,5	3,5
Bildningsnämnden	3,5	4,0	4,0
Produktionsnämnden	89,7	63,8	34,5
Kommunstyrelsen	9,7	9,7	6,0
Summa	106,4	81,0	48,0

Investeringar produktionsnämnden (miljoner kronor)	2023
Lokaler, anläggningar It och kost	20,4
Avfall	25,0
Vägar och parker	10,5
Vatten och avlopp	10,3

Investeringar beslut Kammarkollegiet	23,5
<i>(finansiering investeringar av Kammarkollegiet)</i>	<i>(-15,7)</i>
Summa brutto <i>(nettoinvestering 89,7-15,7=74,0)</i>	89,7

Specifikation av projekt (miljoner kronor)	2023
IT- datorer, servrar, nätverk	4,5
Kostavdelningen - inventarier	0,2
Utredning och underhållsplan Folkets Hus och park	0,5
Laddstolpar	2,5
Övertagande av investeringar Ådalsskolan	12,7
Summa lokaler och anläggningar	20,4
ÅVC Höga kusten	8,0
Byte sopkärl till tvåfack+inköp bruna tunnor	9,4
Installation av konduktivitetssvakt och inköp av luftare	0,1
Separation av dagvatten	4,8
Åtgärder för bottentätning del 2 av etapp 4	2,7
Summa avfall	25,0
Projekt Radhusvägen	2,6
Etapp 1 Stjärnvägen	2,6
Gatlyse byte till ledarmatur	1,8
Vägar i samband med byggandet av ny förskola.	2,0
Beläggningsåtgärder	1,5
Summa vägar och parker	10,5
Lunde SRV	2,5
Hol-Torrom	2,0
Nyland SRV	1,0
Fortsatt digitalisering	0,3
Slamförbättring	0,5
Ledningsnät – förnyelse	3,0
Ledningsnät - maskiner, styr och övervakning	1,0
Summa vatten och avlopp	10,3
Inventarier - Bildning	3,5
Inventarier - Välfärd	3,5
Inventarier och investeringsreserv - Kommunstyrelsen	6,0
Investeringar beslut Kammarkollegiet	3,7
<i>(finansiering investeringar av Kammarkollegiet)</i>	<i>(-1,9)</i>
Summa inventarier brutto <i>(nettoinvestering 16,7-1,9=14,8)</i>	16,7
Total summa investeringar Kramfors Kommun	106,4

5 Kommunens nämnder och verksamhet

5.1 Valfördsnämnden

Valfördsnämnden har att, i samverkan med andra förvaltningar och det omgivande samhället, främja goda levnadsförhållanden och tillhandahålla vård, omsorg, stöd och service till familjer och enskilda som behöver det. Barn och unga, äldre, personer med funktionsnedsättning, missbrukare och personer som vårdar närstående är de grupper vars behov särskilt skall uppmärksammas.

Verksamheten styrs till stora delar av speciallagstiftning där Socialtjänstlagen, Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade, Lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga, Lag om vård av missbrukare i vissa fall samt Hälso- och sjukvårdslagen är de mest tillämpade. Socialförsäkringsbalk, Föräldrabalk, Patientsäkerhetslag och Migrationslagstiftning är exempel på annan lagstiftning som styr verksamheten. Verksamheten är organiserad i en övergripande förvaltningsledning, en avdelning för administration och information, en avdelning för kvalitetsledning och hälsa samt fyra verksamhetsområden; Äldreomsorg, Individ- och familjeomsorg (IFO), Hälso- och sjukvård samt Funktionsstöd (FS).

5.1.1 Mål från kommunfullmäktige samt särskilda uppdrag

Med utgångspunkt från kommunens vision, de tre kommunövergripande perspektiven med tillhörande mål och centrala styrdokument, ska nämnden under januari 2023 fastställa verksamhetsspecifika, jämställdhetsintegrerade och uppföljningsbara uppdrag i en verksamhetsplan för 2023. Den ska också innehålla de prioriteringar som nämnden uppdras att särskilt arbeta med (se avsnitt 1.1, *Prioriteringar och särskilda uppdrag*).

Verksamhetsplanen delges kommunstyrelsen.

5.1.2 Nettoram

Rambudget	Utfall 2021	Budget 2022	Budget 2023
Kostnader	697,0	640,3	650,8
Intäkter	128,1	87,0	87,1
Nettokostnad/Ram	568,9	533,3	563,7

5.1.3 Investeringar

	Utfall 2021	Budget 2022	Budget 2023
Valfördsnämnden	1,4	1,8	3,5

5.2 Bildningsnämnden

5.2.1 Uppdraget

Utöver det som föreskrivs om nämnder i kommunallagen samt under kapitel 1 och 2 i reglementet för styrning och ledning i Kramfors kommun gäller

bestämmelserna i reglementet för Bildningsnämnden. Nämnden fullgör kommunens uppgifter enligt speciallagstiftningar, främst - skollagen som styr förskoleverksamhet, skolbarnomsorg - skollagen och vad som där sägs om det offentliga skolväsendet för barn och ungdomar; förskoleklass, grundskola, grundsärskola, gymnasieskola och gymnasiesärskola samt vuxenutbildning - Lag och förordning om yrkeshögskolan. Nämnden ansvarar också för kommunens bibliotek, kulturskola och arbetsmarknadsenhet.

5.2.2 Mål från kommunfullmäktige

Med utgångspunkt från kommunens vision, de tre kommunövergripande perspektiven med tillhörande mål och centrala styrdokument, ska nämnden under januari 2023 fastställa verksamhetsspecifika, jämställdhetsintegrerade och uppföljningsbara uppdrag i en verksamhetsplan för 2023. Den ska också innehålla de prioriteringar som nämnden uppdras att särskilt arbeta med (se avsnitt 1.1, *Prioriteringar och särskilda uppdrag*).

Verksamhetsplanen delges kommunstyrelsen.

5.2.3 Nettoram

Rambudget (miljoner kronor)	Utfall 2021	Budget 2022	Budget 2023
Kostnader	618,1	607,8	622,0
Intäkter	155,7	131,0	130,9
Nettokostnad/Ram	462,5	476,8	491,1

5.2.4 Investeringar

miljoner kronor	Utfall 2021	Budget 2022	Budget 2023
Bildningsnämnden	1,7	4,5	3,5

5.3 Produktionsnämnden

5.3.1 Uppdraget

Produktionsnämnden ansvarar för kommunens skyldigheter att ordna vattenförsörjning och avlopp enligt vattentjänstlagen, att sköta hämtning av hushållsavfall enligt miljöbalken samt sköta renhållning, enligt lagen med särskilda bestämmelser om gaturenhållning och skyltning. Nämnden ansvarar också för egna fastigheter inklusive att samordna kommunens egna och hyrda lokaler, kommunens avfallsanläggning, kommunens kök, kommunens vägnät samt kommunens IT-system och support till användare.

5.3.2 Mål från kommunfullmäktige

Med utgångspunkt från kommunens vision, de tre kommunövergripande perspektiven med tillhörande mål och centrala styrdokument, ska nämnden under januari 2023 fastställa verksamhetsspecifika, jämställdhetsintegrerade

och uppföljningsbara uppdrag i en verksamhetsplan för 2023. Den ska också innehålla de prioriteringar som nämnden uppdras att särskilt arbeta med (se avsnitt 1.1, *Prioriteringar och särskilda uppdrag*).

Verksamhetsplanen delges kommunstyrelsen.

5.3.3 Nettoram

Rambudget (miljoner kronor)	Utfall 2021	Budget 2022	Budget 2023
Kostnader	264,5	267,7	269,2
Intäkter	234,7	226,8	226,8
Nettokostnad/Ram	29,8	40,9	42,4

5.3.4 Investeringar

miljoner kronor	Utfall 2021	Budget 2022	Budget 2023
Produktionsnämnden	31,9	42,8	89,7

5.4 Kommunstyrelsen

5.4.1 Uppdraget

Kommunstyrelsen leder, styr och samordnar kommunens verksamheter.

Bland styrelsens uppgifter ingår bland annat:

- Bereda ärenden till kommunfullmäktige.
- Verkställa kommunfullmäktiges beslut.
- Ansvara över hela kommunens utveckling och ekonomiska ställning.
- Ha uppsikt över övriga nämnder och kommunala bolag.

Från och med 2019 utökades kommunstyrelsen uppdrag till att även innefatta byggnadsnämnd, nämnd inom miljö- och hälsoskyddsområdet och myndighetsnämnd enligt andra lagstiftningar.

5.4.2 Mål från kommunfullmäktige

Med utgångspunkt från kommunens vision, de tre kommunövergripande perspektiven med tillhörande mål och centrala styrdokument, ska nämnden under januari 2023 fastställa verksamhetsspecifika, jämställdhetsintegrerade och uppföljningsbara uppdrag i en verksamhetsplan för 2023. Den ska också innehålla de prioriteringar som styrelsen uppdras att särskilt arbeta med (se avsnitt 1.1, *Prioriteringar och särskilda uppdrag*).

Verksamhetsplanen delges kommunstyrelsen.

5.4.3 Nettoram

Rambudget (miljoner kronor)	Utfall 2021	Budget 2022	Budget 2023
--------------------------------	-------------	-------------	-------------

Kostnader	225,5	205,1	211,9
Intäkter	32,5	26,3	26,3
Nettokostnad/Ram	193,0	178,8	185,6

5.4.4 Investeringar

miljoner kronor	Utfall 2021	Budget 2022	Budget 2023
KS	27,4	6,9	9,7

Finansförvaltningens rambudget för 2023 uppgår till 70,0 miljoner kronor.

5.5 Överförmyndarnämnden

5.5.1 Uppdraget

Kommunfullmäktige i Härnösands kommun och Kramfors kommun beslutade 2022-06-20 att inrätta en gemensam nämnd från och med 2023-01-01. Härnösands kommun ska enligt beslutet vara värdkommun och Kramfors kommun ska vara samarbetskommun. Sedan 2022-01-01 är alla handläggare stationerade i Härnösand.

5.5.2 Nettoram

Rambudget (miljoner kronor)	Utfall 2021	Budget 2022	Budget 2023
Kostnader	3,2	3,3	3,4
Intäkter	0,0		
Nettokostnad/Ram	3,2	3,3	3,4

5.6 Revisionen

Den kommunala revisionen styrs av kommunallagen samt av kommunfullmäktiges reglemente och revisorernas arbetsordning. Revisorerna ska årligen granska alla verksamhet i den omfattning som följer av god revisionsred. De har en central roll när det gäller insynen i och kontrollen av all verksamhets om kommunen ansvarar för. Genom sina granskningar ska de förmedla både väsentlig och nödvändig kritik samt ge förslag till förbättringar och utveckling.

Kommunens lekmannarevisorer i kommunens bolag har till uppgift att granska om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, samt om den interna kontrollen är tillräcklig. Revisorerna biträds i sitt arbete av sakkunniga revisionskonsulter från KPMG.

5.6.1 Nettoram

Rambudget (miljoner kronor)	Utfall 2021	Budget 2022	Budget 2023
Kostnader	1,6	1,6	1,6
Intäkter			
Nettokostnad/Ram	1,6	1,6	1,6